

DRENTHE VEILIG & COMFORTABEL BELEVEN OP DE FIETS

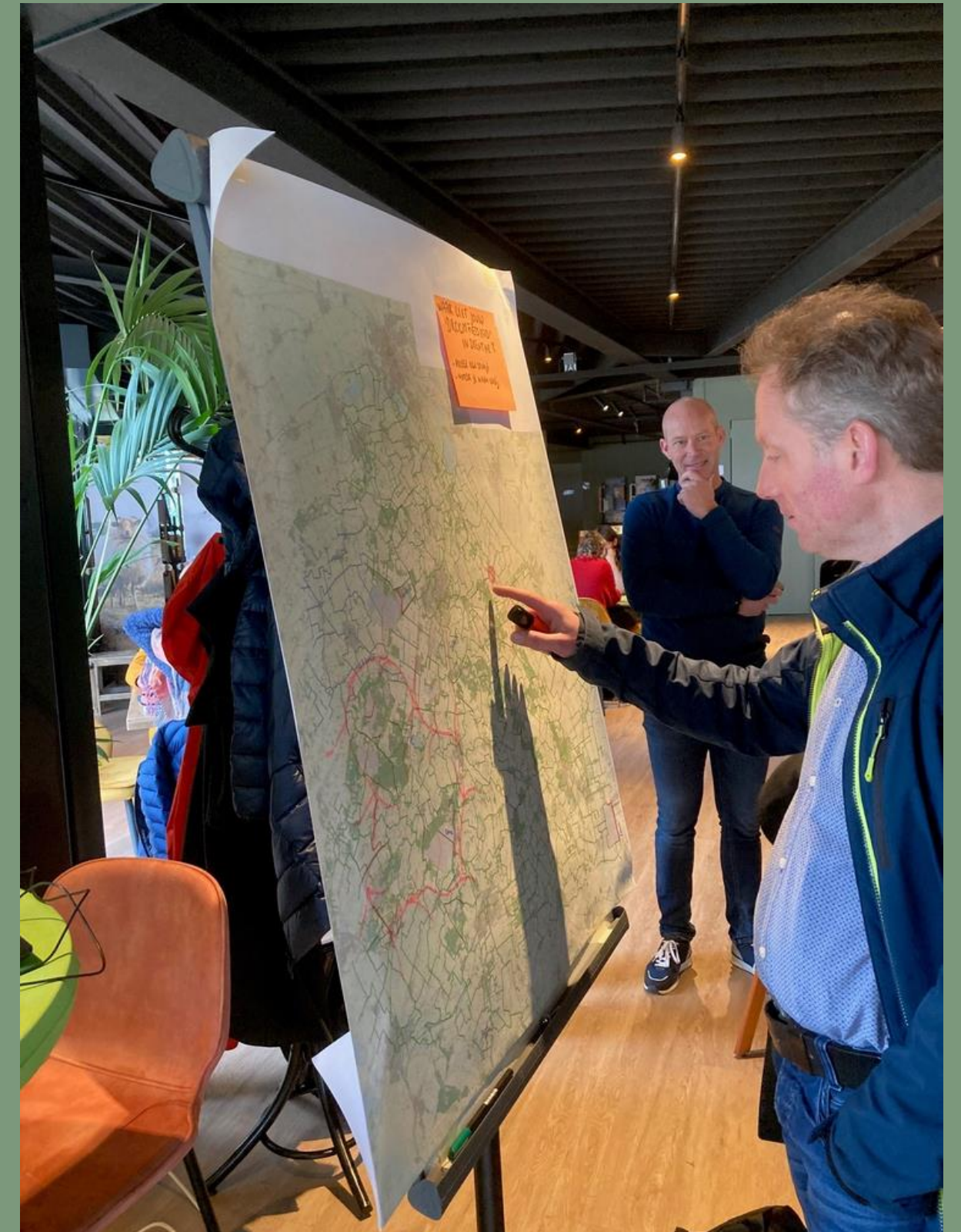
Verslag werksessie

Dwingeloo 8 november 2023

Programma

- 13.00 uur Inloop en ontvangst
- 13.30 uur Welkom door Catrien Scholten
- 13.40 uur Toelichting op programma door dagvoorzitter Catherine Jager
- 13.50 uur Presentatie ANWB door Jeanette van 't Zelfde
- 14.00 uur Fietspaden op de kaart en toelichting scenario's door Albert Broekman
- 14.20 uur Korte pauze
- 14.30 uur Uiteen in groepen voor dialoog over knelpunten en oplossingen
- 15.30 uur Plenaire afsluiting
- 16.00 uur Einde bijeenkomst

Waar ligt jouw droomfietspad in Drenthe?

Drenthe is fietsprovincie nummer 1 en wil dat blijven. Maar het is soms zo druk op de fietspaden dat veiligheid, comfort en beleving van recreatieve fietsinfrastructuur op sommige plekken en momenten te wensen over laat.

Voor de recreatieve fietspaden in heel Drenthe, die nu niet voldoen aan de gewenste veiligheid, zoeken we daarom naar oplossingen.

Ook voor fietspaden waar 2 meter breed en beton niet mogelijk / wenselijk is.

Deelnemers werkgroep

- Janneke van Rossum, Provincie Drenthe (kartrekker)
- Catrien Scholten, Provincie Drenthe
- Sjoerd Bijleveld, Provincie Drenthe
- Henk van der Horst/Wiebe Brandsma, Provincie Drenthe
- Albert Broekman, Recreatieschap Drenthe
- Kees Terwisscha van Scheltinga, ANWB

Aanleiding

- Ambitie fietsprovincie nummer 1
- Inventarisatie onderzoek recreatieve fietspaden in Zuidwest Drenthe door Sweco in 2020
- Knelpunten op breedte, wegverharding en kwaliteit van onderhoud. -> onveiligheid en effect op beleving (negatief)

- **In 2022 doorstart met werkgroep**
- **Nu niet alleen zuidwest Drenthe, maar alle Drentse recreatieve fietspaden krijgen de focus**
- **Realisatie werkgroep tot nu toe:**

01

Werkgroep heeft breedte, kwaliteit onderhoud en soort ondergrond in kaart gebracht en ingetekend op de kaart van Drenthe

02

Werkgroep heeft 9 scenario's gemaakt. Breedte / ondergrond versus onderhoud. Aangevuld met welk scenario geschikt is voor welke type fietser

03

Werkgroep heeft categorieën van type fietsers gemaakt inclusief de gemiddelde snelheid per type fietser

Ambitie

Veilig voor alle gebruikers

(relatie met aantal en type weggebruikers)

- Minimaal twee meter breed fietspad
- Verhard wegdek, voorkeur beton
- Geen achterstallig onderhoud (geen ophoping door boomwortels, kuilen, sporen)
- Juiste inrichting van de infrastructuur (zichtbaarheid wegverloop, veilige bermen, uitwijkmogelijkheden, geen paaltje, geen overhangende takken, gras, begroeiing)

Comfort voor alle gebruikers

(omgeving bepaald de ideale fietstocht)

- Fietsknooppuntennetwerk
Recreatieschap hanteren als recreatief hoofdnetwerk
- Half verharding wegdek (grind, koersmix) toestaan in natuurgebieden, afwisseling tussen verharde en half verharde paden bieden de meeste fietsers de beste beleving
- Goede bewegwijzering
- Voldoende plekken om te pauzeren om uit te rusten en te genieten
- Voldoende toiletvoorzieningen
- Voldoende parkeergelegenheid (met laadpalen)

Beleving voor alle gebruikers

- Voldoende variatie, duurzaam beleefbaar landschap, afwisselen onderweg
- Informatie en ambassadeurs van het landschap onderweg (bijv. horeca B&B, vakantieparken, en gastheren - vrouwen Nationale Park)
- Nette, verzorgde rustplekken en picknickplekken in mooie omgeving

Presentatie ANWB

Het onderzoek RECREATIEF FIETSEN is ook online beschikbaar

<https://www.anwb.nl/belangenbehartiging/vrije-tijd-en-vakantie/fan-van-fietsen-enquete/enquete-drenthe>

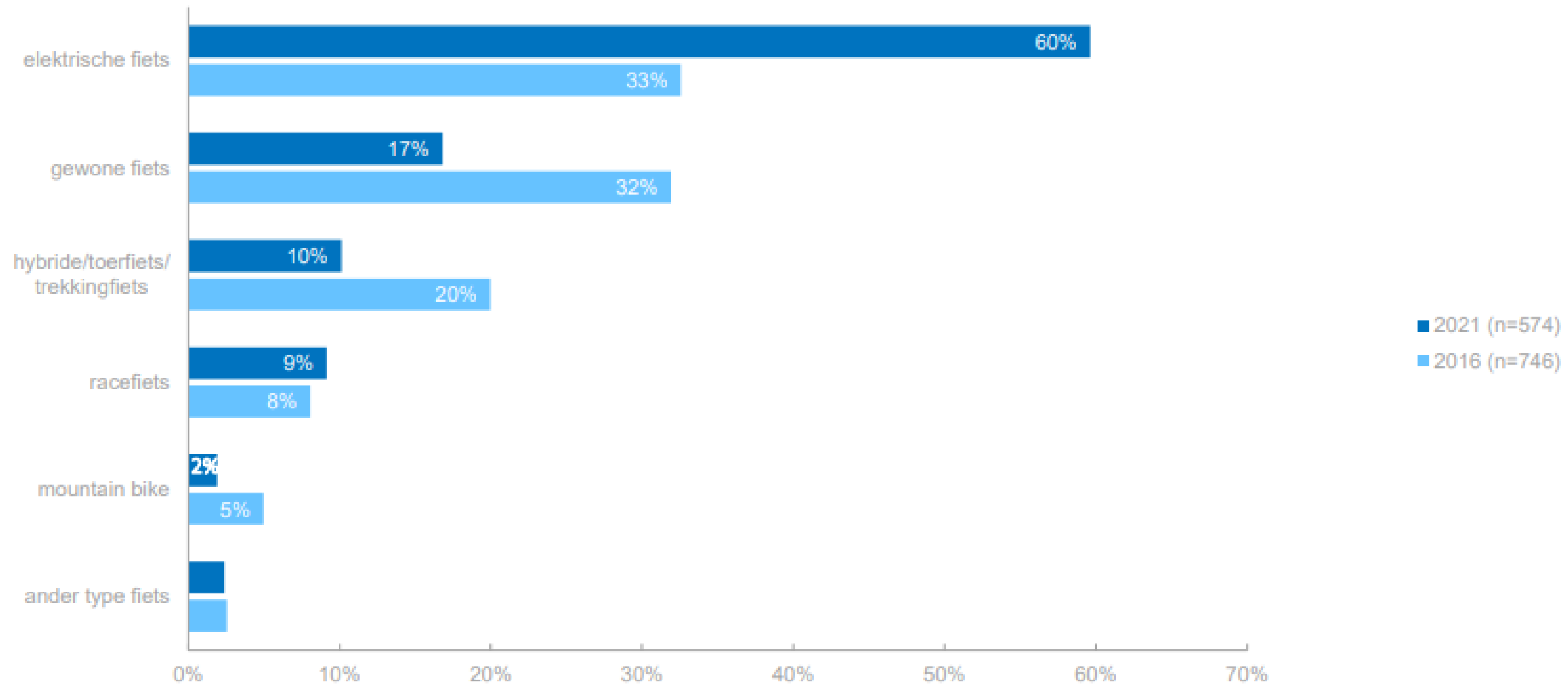

De fietser van de toekomst

Jeanette van 't Zelfde, ANWB

Gebruik type fiets Drenthe/e-bike in provincie

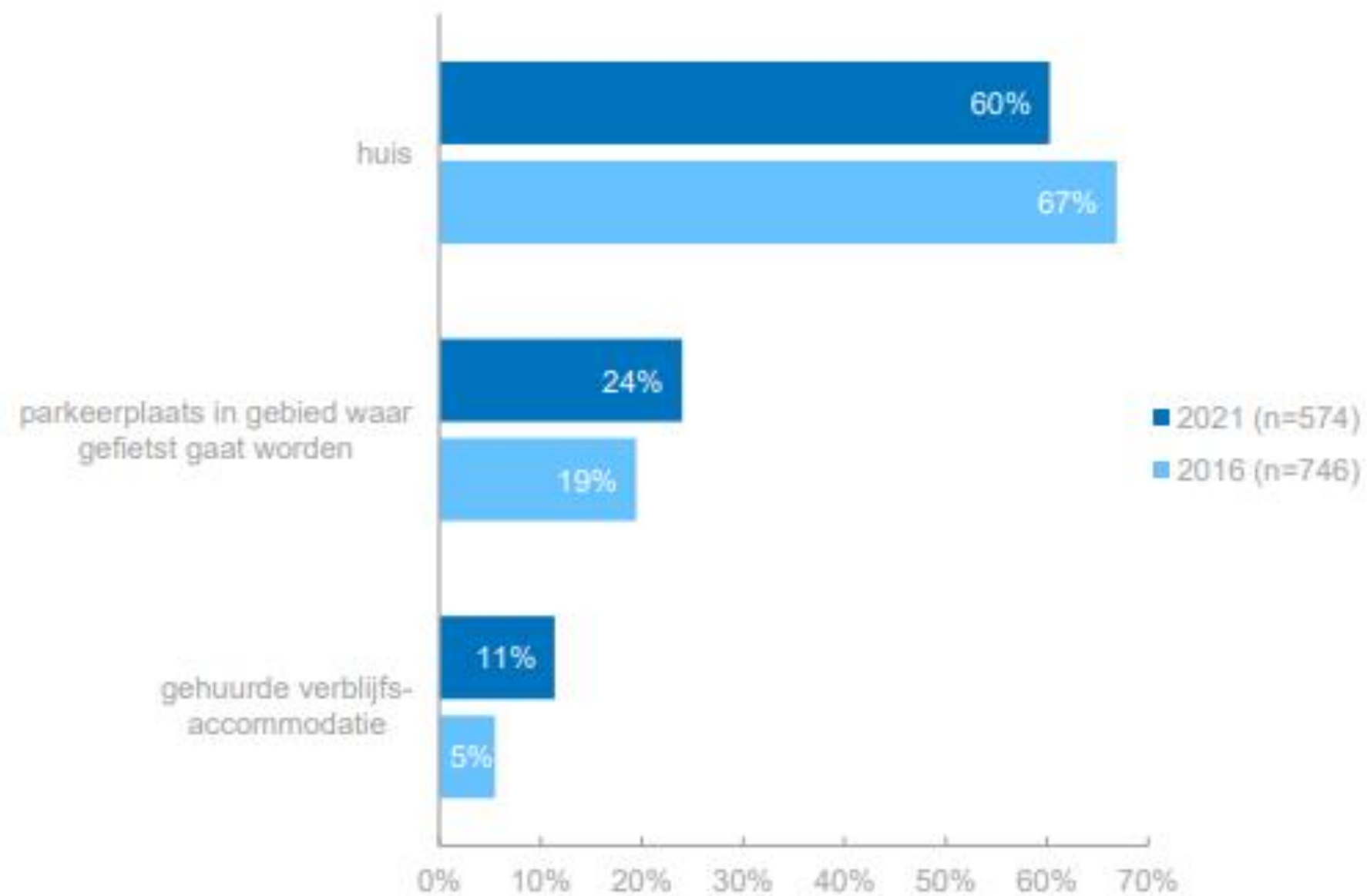
Drenthe grootste stijging aandeel e-bike recreatief fietsen

Aantal E-bikes	2021	2016	+/-
Drenthe	60%	33%	+ 27%
Noord-Holland	51%	26%	+ 25%
Friesland	58%	35%	+ 23%
Limburg	61%	38%	+ 23%
Noord-Brabant	53%	32%	+ 21%
Groningen	51%	31%	+ 21%
Gelderland	56%	36%	+ 20%
Overijssel	55%	38%	+ 17%
Flevoland	49%	32%	+ 17%
Zuid-Holland	45%	29%	+ 16%
Zeeland	48%	37%	+ 11%
Utrecht	37%	28%	+ 9%

Allemaal op het fietspad?

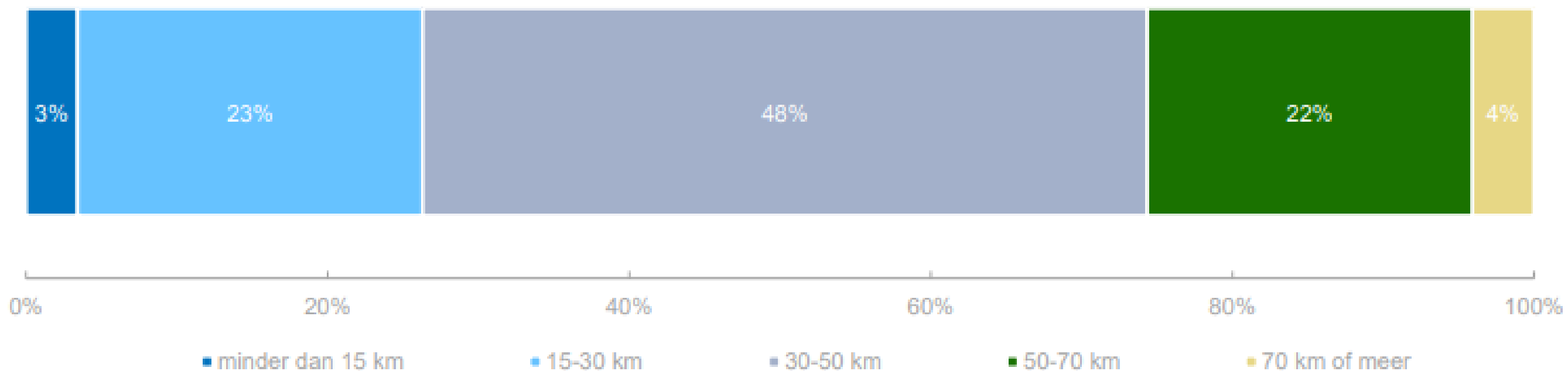
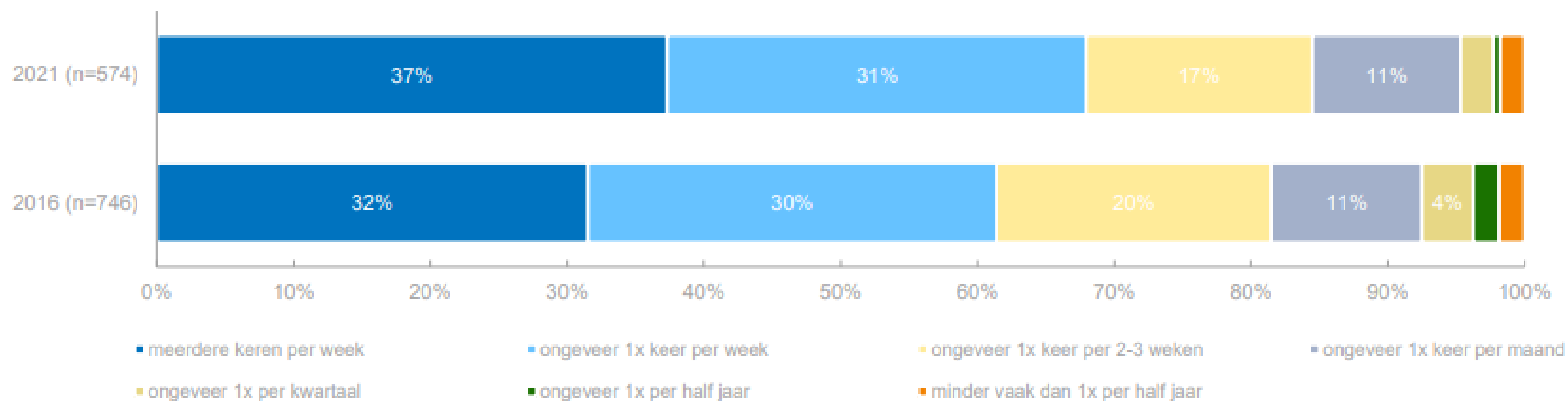
Vertrekpunt recreatieve fietstocht

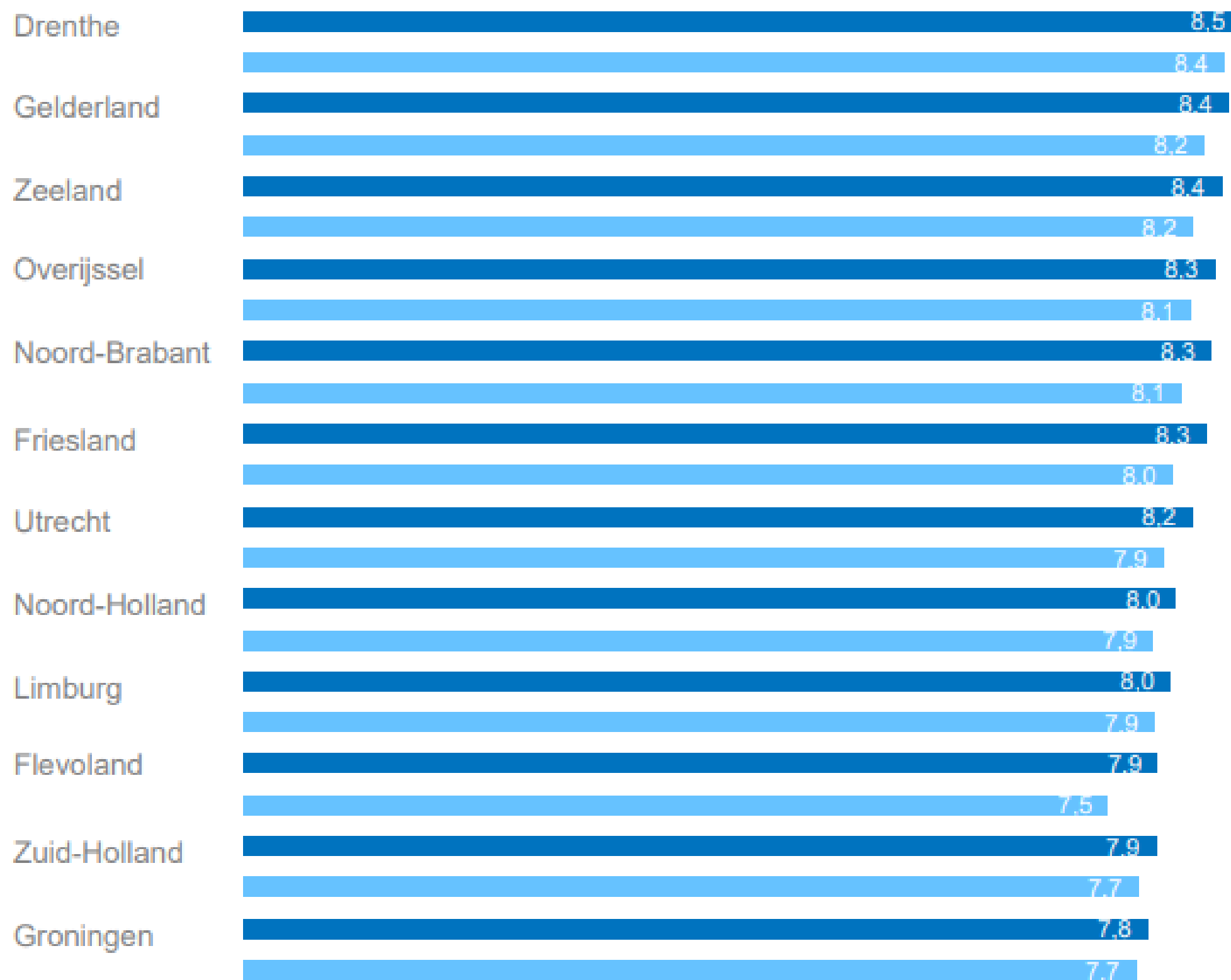
Drenthe ontvangt meeste fietsers uit andere provincies

Provincie - locatie	% afkomstig uit provincie zelf	Provincie - herkomst	% blijft in eigen provincie	Naar welke andere provincie gaan de meesten?
Zuid-Holland	95%	Groningen	62%	Drenthe (29%)
Noord-Holland	94%	Friesland	80%	Drenthe (14%)
Flevoland	94%	Drenthe	91%	Overijssel (4%)
Groningen	93%	Overijssel	84%	Gelderland (10%)
Limburg	92%	Gelderland	92%	Noord-Brabant (2%)
Noord-Brabant	89%	Utrecht	80%	Gelderland (13%)
Friesland	88%	Noord-Holland	78%	Gelderland (8%)
Utrecht	82%	Zuid-Holland	79%	Gelderland (9%)
Overijssel	80%	Zeeland	87%	Noord-Brabant (6%)
Zeeland	76%	Noord-Brabant	92%	Gelderland (3%)
Gelderland	65%	Limburg	92%	Noord-Brabant (4%)
Drenthe	59%	Flevoland	54%	Gelderland (21%)

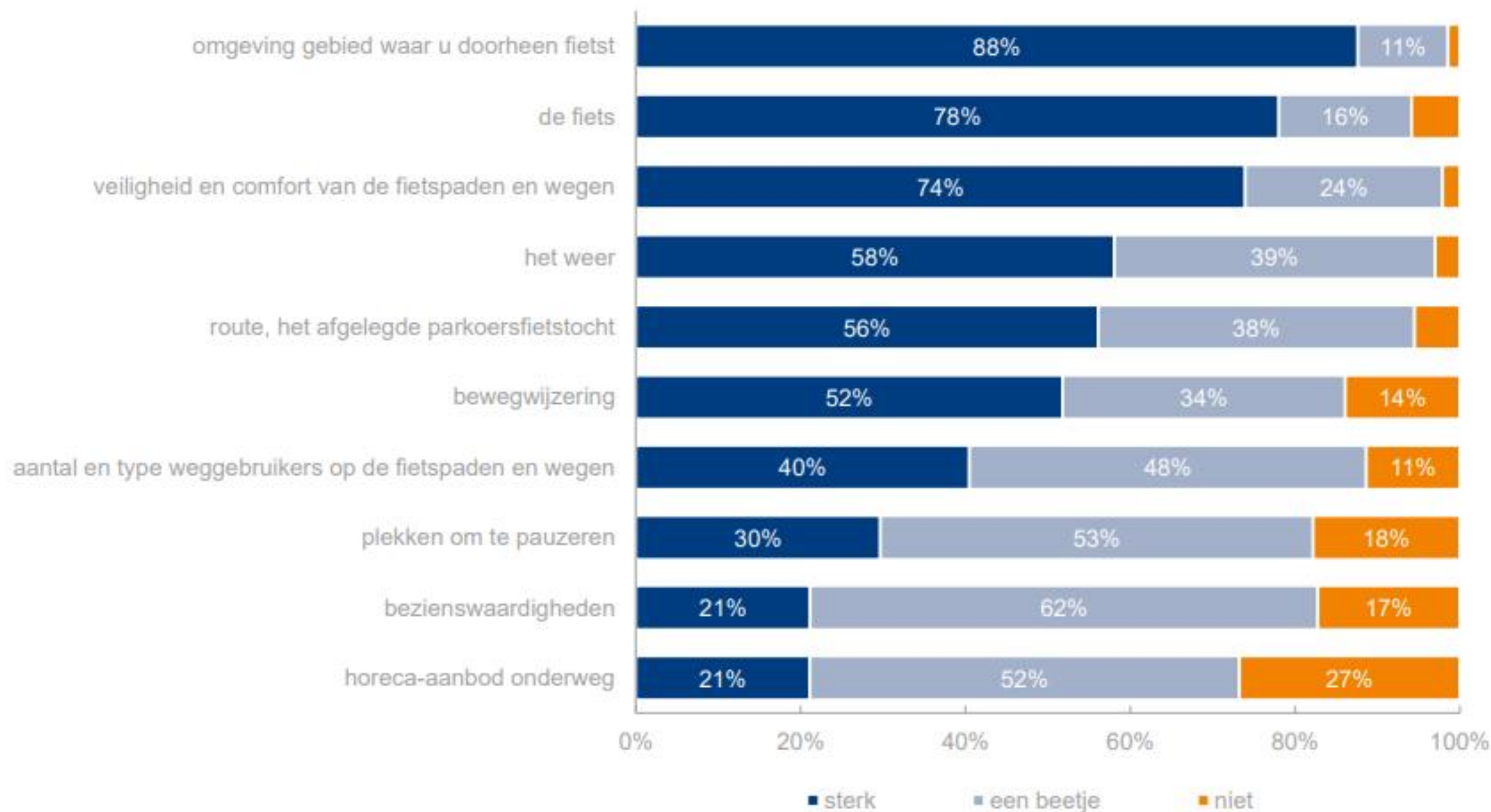
In Drenthe wordt vaker en ver recreatief gefietst

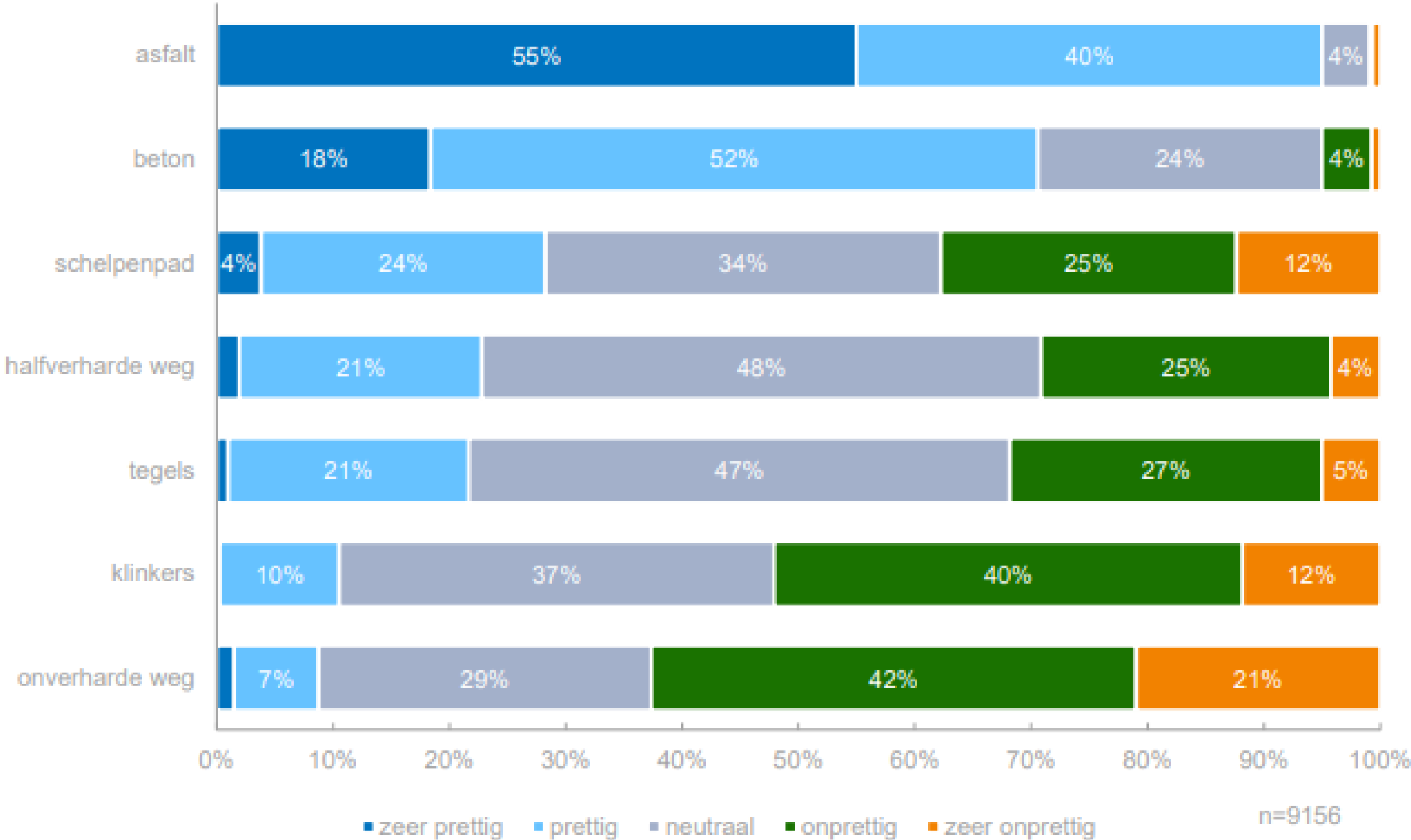
Drenthe hoogste gemiddelde 8,5 voor recreatief fietsen

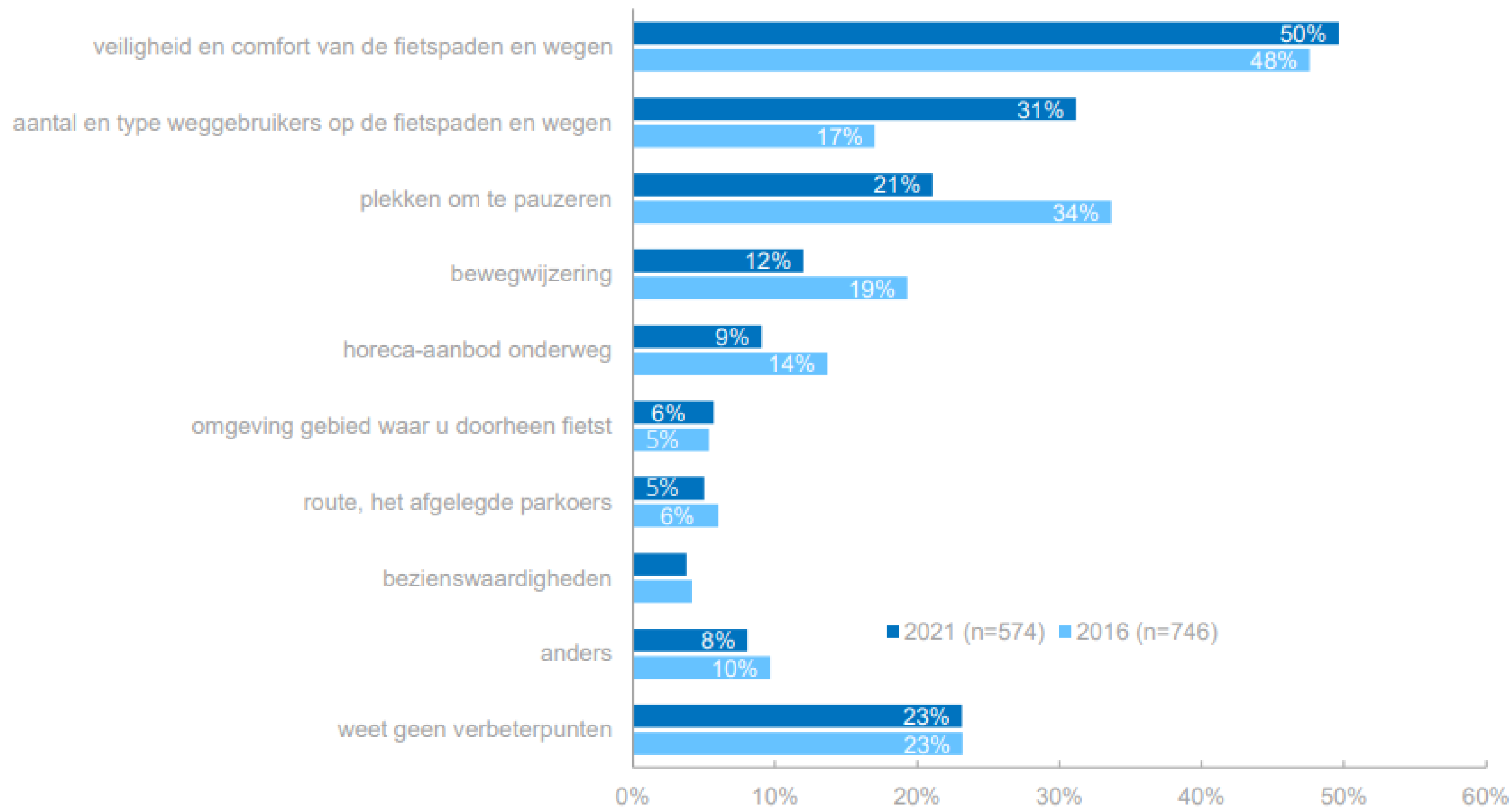
Wat bepaalt voor recreatieve fietsers de ideale fietstocht?

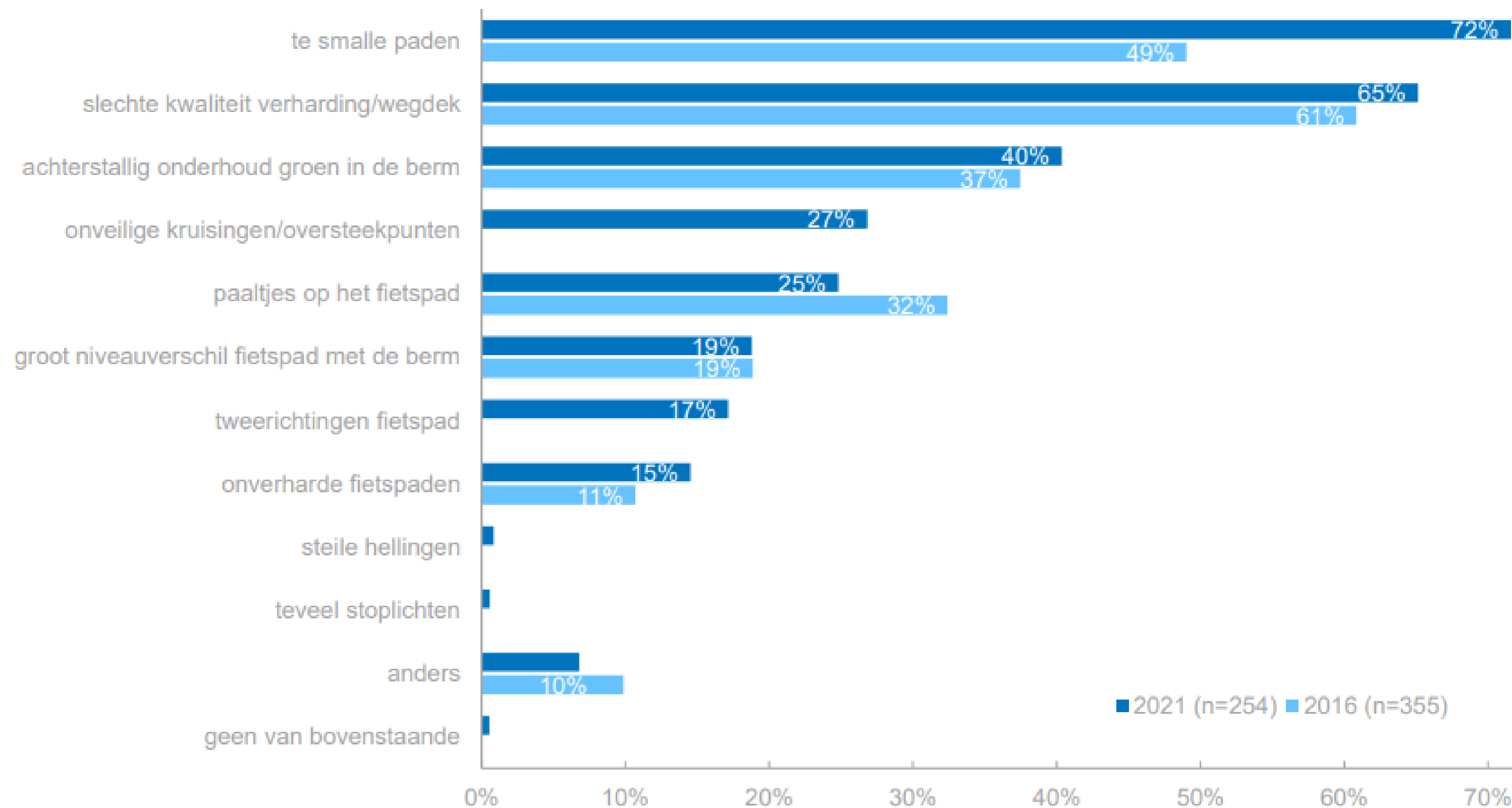
Favoriete verharding

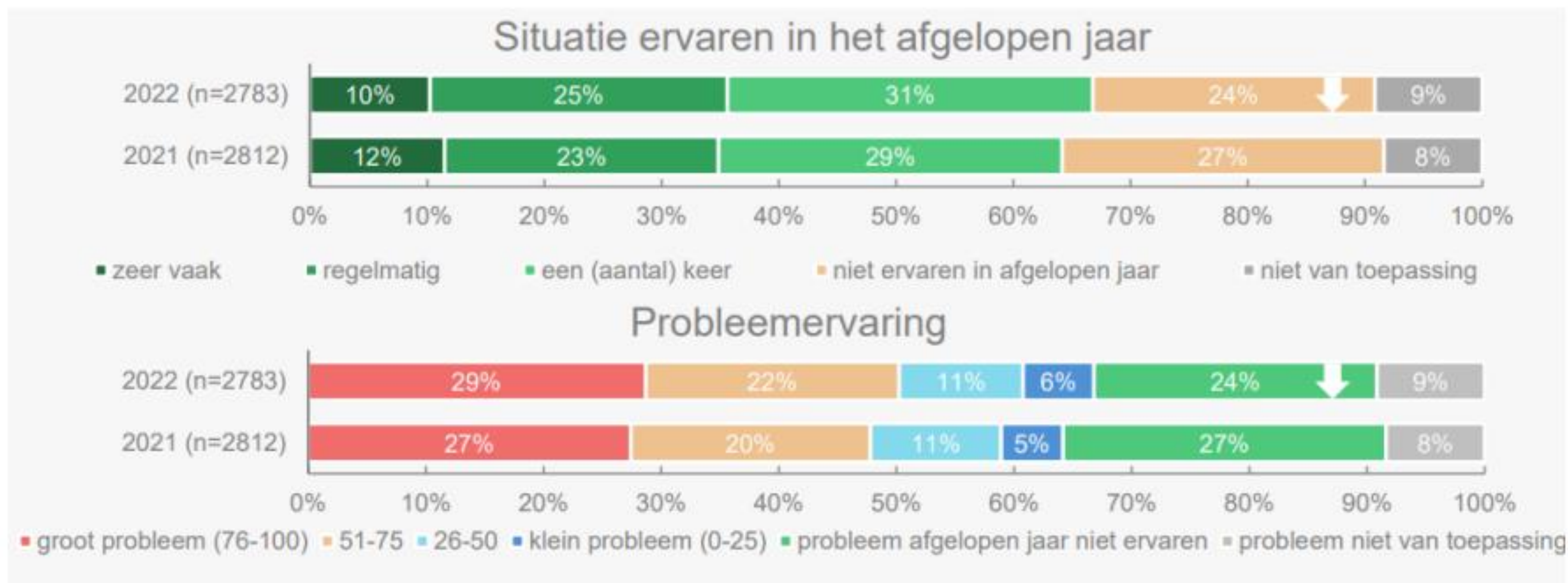
Verbeterpunten ideale fietstocht

Verbeterpunt No. 1: Veiligheid en comfort fietspaden en wegen

Ledensignaal: te smalle fietspaden

Brandeveenroute

Nederland, Drenthe, Diever

51 → 76 → 93 → 82 → 88 → 86 → 84 → 99 → 2 → 51 → 52 → 74
 → 3 → 77 → 75 → 37 → 59 → 80 → 51

Adres van het startpunt

GPS: 52.857615, 6.320716
 Bosweg 7981 LE Diever

Route informatie

Geef je mening

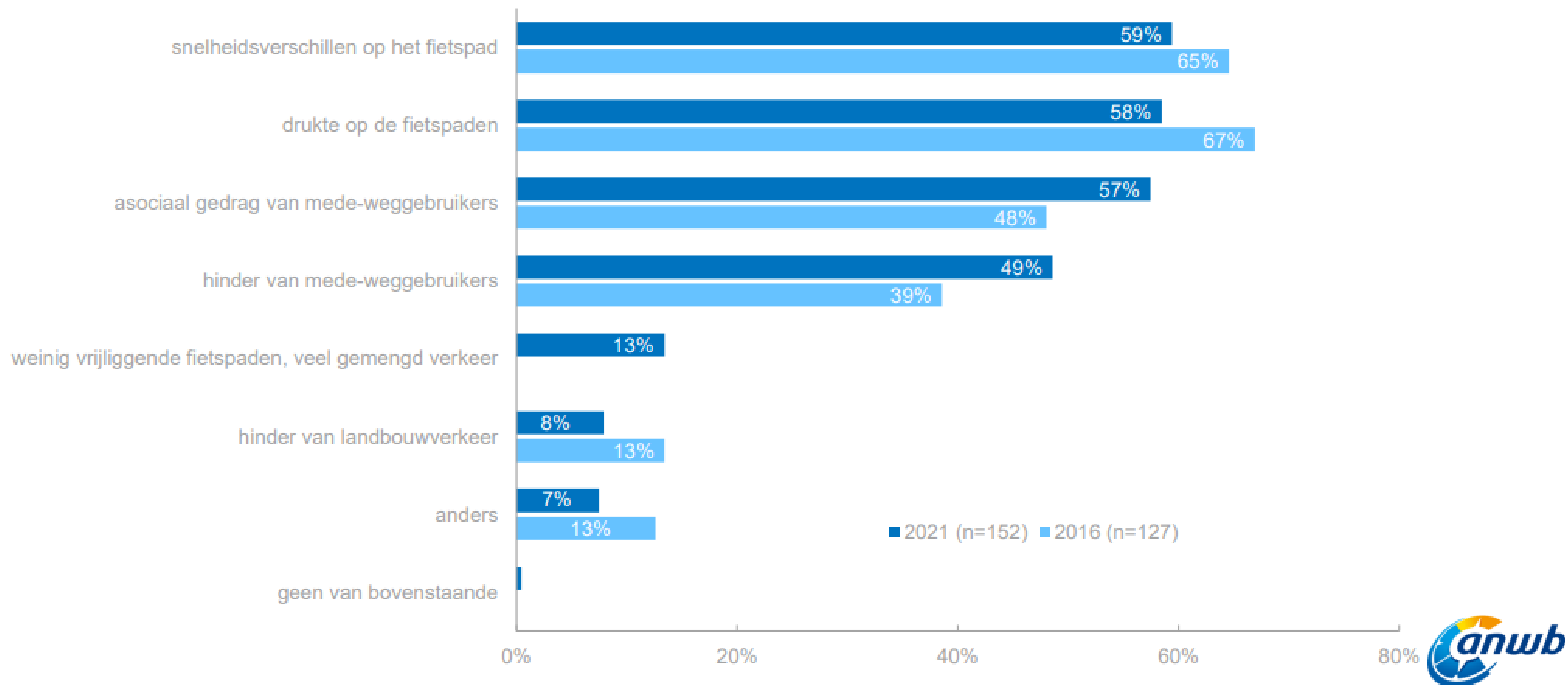
Fietsveiligheid / Toegankelijkheid

Fietsveiligheid route-informatie: houd op deze route rekening met onderstaande punten; pas je snelheid aan, houd rekening met tegenliggers en ga waar nodig achter elkaar rijden.

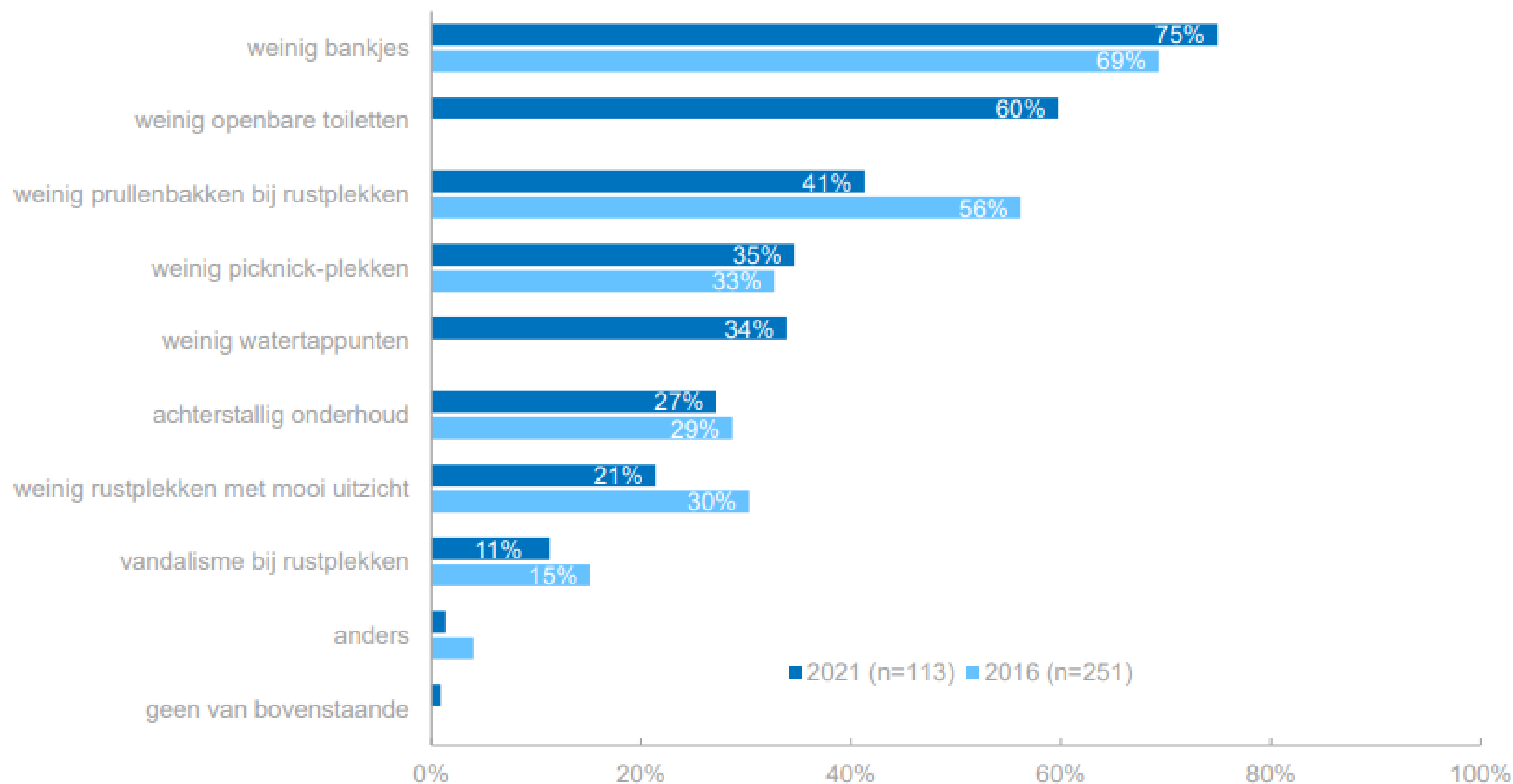
- Tussen knooppunt 96 en 76 gaat de route bij Dieversluis over de sluis; hier moet je afstappen en de fiets iets optillen om via de smalle loopvlonder over de sluisdeur te kunnen oversteken.
- Tussen knooppunt 86 en 84 gaat de route over een slecht asfaltpad met veel hobbels, het pad is bovendien smal (achter elkaar rijden noodzakelijk).
- Tussen knooppunt 51 en 52 gaat de route over een zeer smal schelpenpad (achter elkaar rijden noodzakelijk).
- Tussen knooppunt 74 en 03 gaat de route over een zeer smal schelpenpad (achter elkaar rijden noodzakelijk).
- Tussen knooppunt 59 en 80 bevindt zich een onoverzichtelijke oversteek over de Ten Darperweg (N855) vanwege de begroeiing; langs de Dolderseweg bevat het asfalt bovendien hobbels en kuilen.

Toegankelijkheid: deze route is *ongeschikt* voor extra brede fietsen (driewielers, bakfietsen, etc.) vanwege bovengenoemde (zeer) smalle paden.

Verbeterpunt No. 2: Aantal en type weggebruikers op fietspaden en wegen

Verbeterpunt No. 3: Plekken om te pauzeren

Gereedschapskist Interventies

Recreatief Fietsen

2023

Inhoud

Achtergrond Page 3

Recreatief netwerk en recreatieve infrastructuur Page 4

Interventie: Verdichten van het knooppuntensysteem
Interventie: Afsluiten parkeerplaatsen

Gedrag Page 6

Interventie: Routebegeleiding met uitingen op de weg
Interventie: De WielerRotte
Interventie: Routebegeleiding met bebording
Interventie: Afsluiting paden in natuurgebied
Interventie: Invoeren van éénrichtingsverkeer op de Ronde Hoep

Data en metingen Page 11

Interventie: Druktemonitor Utrecht

Communicatie Page 12

Interventie: NTFU Pop up fietscafé

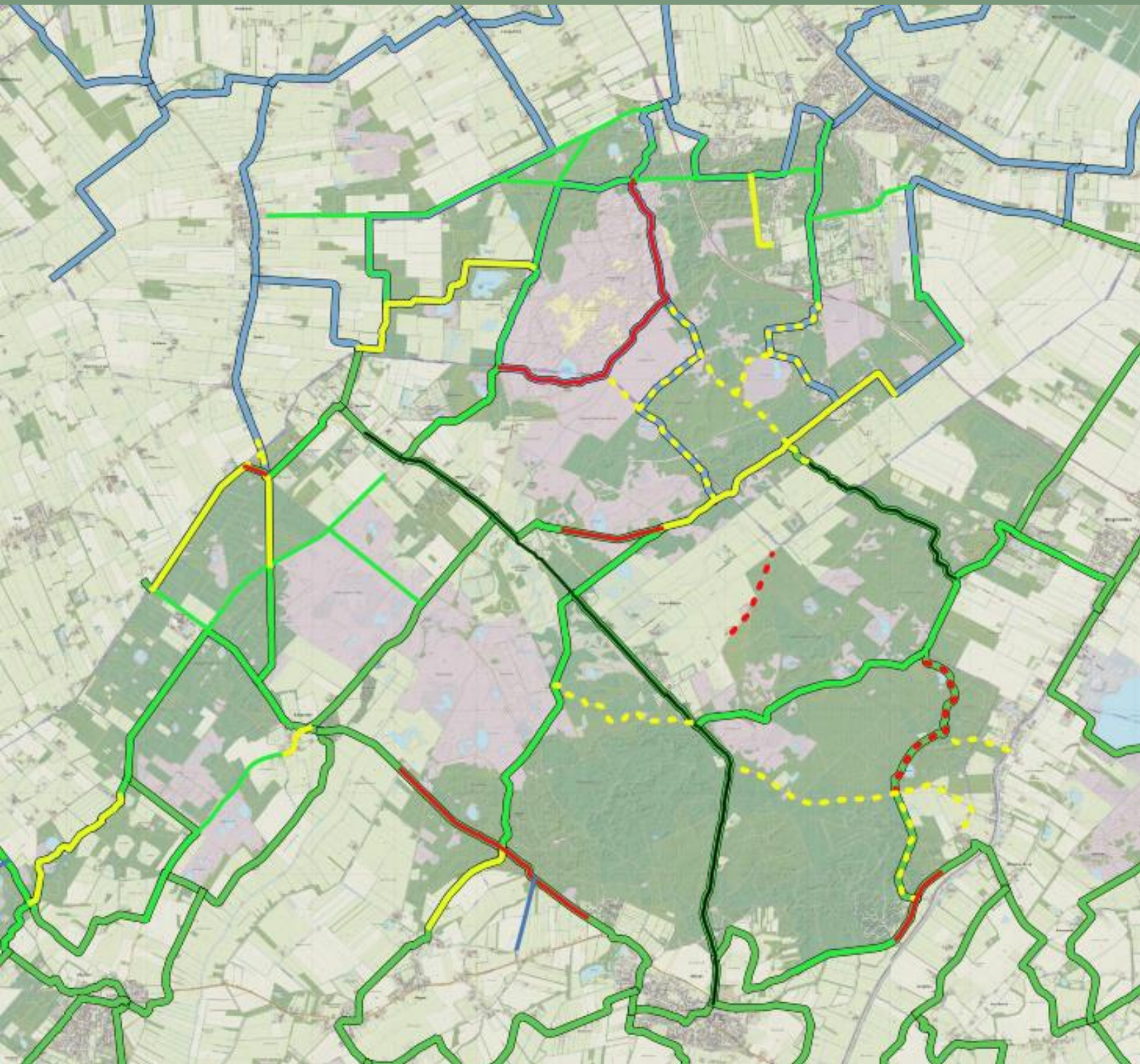

<https://www.fietsberaad.nl/getmedia/61a94158-c740-4bcb-9230-7aba8cdb7361/Tour-de-Force-Alle-interventies.pdf.aspx?ext=.pdf>

korte pauze

Kaart met fietspaden Drenthe

Op deze detailkaart is het fietsknooppuntennetwerk ingekleurd (blauw en groen)

Op basis van de inventarisatie van de werkgroep is de kwaliteit van veiligheid ingekleurd.

Donkergroen ≥ 2 meter breed en verhard, goed

Lichtgroen < 2 meter breed en verhard, goed

Geel < 2 meter breed en verhard, matig

Geel stippellijn < 2 meter breed en half verhard, matig

Rood < 2 meter breed en verhard, slecht

Rood stippenlijn < 2 meter breed en halfverhard, slecht

Scenario's recreatieve fietspaden

Onderhoud \ Breedte	≥ 2 m breed beton/asfalt	< 2 - 1,5 m breed beton/asfalt of half verhard	< 1,5 m breed, half verhard
Goed (bermen vrij, vlak wegdek)	1. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid +++ • lage snelheid +++ • grote aantallen fietsers ++ • lagere aantallen fietsers +++ • beleving + 	2. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid ++ • lage snelheden +++ • grote aantallen fietsers + • lagere aantallen fietsers ++ • beleving ++ 	3. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid + • lage snelheid ++ • grote aantallen fietsers - • lagere aantallen fietsers + • beleving +++
Matig (boomwortels, overhangende takken, plantengroei over het pad)	4. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid + • lage snelheid ++ • grote aantallen fietsers + • lagere aantallen fietsers ++ • beleving - 	5. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid - • lagere snelheid + • grote aantallen fietsers - • lagere aantallen fietsers + • beleving + 	6. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid - - - • lage snelheid - • grote aantallen fietsers - - • lagere aantallen fietsers - • beleving ++
Slecht (gaten, kuilen, gevaarlijke randafwerking)	7. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid - - - • lage snelheid - • grote aantallen fietsers - - • lagere aantallen fietsers - • beleving - - 	8. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid - - - • lage snelheid - - • grote aantallen fietsers - - • lagere aantallen fietsers - • beleving - 	9. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> • hoge snelheid - - - • lage snelheid - - - • grote aantallen fietsers - - - • lagere aantallen fietsers - - • beleving +

Welk scenario is geschikt voor welke type fietser?

Onderhoud \ Breedte	≥ 2 m breed beton/asfalt	< 2 - 1,5 m breed beton/asfalt of half verhard	< 1,5 m breed, half verhard
Goed (bermen vrij, vlak wegdek)	1. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor alle gebruikers, zowel ervaren als gemiddelde fietser, inclusief scootmobiel, duofietsen, gezinnen met kinderen etc. 	2. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor ervaren e-bikes en gemiddelde gewone fietsers 	3. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor ervaren gewone fietsers en MTB'ers
Matig (boomwortels, overhangende takken, plantengroei over het pad)	4. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor ervaren e-bikes en gemiddelde gewone fietsers 	5. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor ervaren gewone fietsers en MTB'ers 	6. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor MTB'ers
Slecht (gaten, kuilen, gevaarlijke randafwerking)	7. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor niemand, onveilig voor alle gebruikers 	8. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor niemand, onveilig voor alle gebruikers 	9. Comfortabel en veilig <ul style="list-style-type: none"> Voor MTB'ers, wildernisbeleving

Toelichting op scenario's

Breedte fietspaden

≥ 2 meter:

- Alle paden die bij realisatie twee meter breed of breder zijn
- Alle paden die ooit twee meter waren, maar door begroeiing smaller zijn geworden. Onderhoud bermen/struiken noodzakelijk om terug te brengen naar oorspronkelijke breedte

< 2 meter:

- Alle paden die nooit breder zijn geweest, maar waarbij verbreding naar minimaal 2 meter mogelijk is
- Alle paden die nooit breder zijn geweest en door natuur/cultuurhistorie ook niet verbreed kunnen worden

Snelheid

- Hoge snelheid > 20 km per uur
- Lage snelheid < 20 km per uur

Aantal fietsers

- Gemiddeld meer dan 100 fietsbewegingen per dag = grote aantallen fietsers
- Gemiddeld minder dan 100 fietsbewegingen per dag = lagere aantallen fietsers

Werksessies

De aanwezigen worden verdeeld in drie subgroepen

- Hondsrug + Midden Drenthe
- Noordwest Drenthe
- Zuidwest Drenthe

Iedere subgroep heeft een kaart van het deelgebied

Deelnemers

De heer Sloots, BOKD

Gert Oostergetel, Fietsersbond Drenthe

Karl Pladdet, Gemeente Aa en Hunze

Theo Kroeze, Gemeente Aa en Hunze

Christian Houdijk, Gemeente Assen

Dirkjan Haan, Gemeente Borger-Odoorn

M. Pothof, Gemeente Coevorden

René Ramaker, Gemeente De Wolden Hoogeveen

Oene Hoekstra, Gemeente De Wolden Hoogeveen

Martijn Smeets, Gemeente Meppel

M. Koops, Gemeente Midden Drenthe

G. van der Logt, Gemeente Midden Drenthe

Bart van Faassen, Gemeente Westerveld

Marco Oving, Gemeente Westerveld

Sanne van Gemerden, Natuurmonumenten

Dennis Schomaker, Provincie Drenthe

Catherine Jager, Provincie Drenthe

Janneke van Rossum, Provincie Drenthe

Sjoerd Bijleveld, Provincie Drenthe

Catrien Scholten, Provincie Drenthe

Albert Broekman, Recreatieschap Drenthe

Dick Dijkstra, Recreatieschap Drenthe

Aldrik Pot, Staatsbosbeheer

Stelvragen per regio tafel

Hondsrug & Midden Drenthe / Noordwest Drenthe / Zuidwest Drenthe

01

Verken het gebied
Wat is goed en waar is
verbetering nodig?

Arceer met groen en geel waar
nieuwe, aanvullende inzichten
zijn

02

Waar kan verbeterd
worden naar 2 meter
breed en verhard?
Nadruk ligt hier op
civieltechnische
mogelijkheden en
oplossingen

Arceer met roze het tracé

03

**Waar is twee meter
breed en verhard niet
mogelijk en wat zijn de
knelpunten?**

Noteer de knelpunten

Stelvragen per regio tafel

Hondsrug & Midden Drenthe / Noordwest Drenthe / Zuidwest Drenthe

04

Wat zijn mogelijke oplossingen voor deze knelpunten?

Brainstorm! Denk ruim, in kansen

05

Wat betekenen de oplossingen praktisch voor het gebruik, het toepasbare scenario en communicatie?

Noteer de ideeën

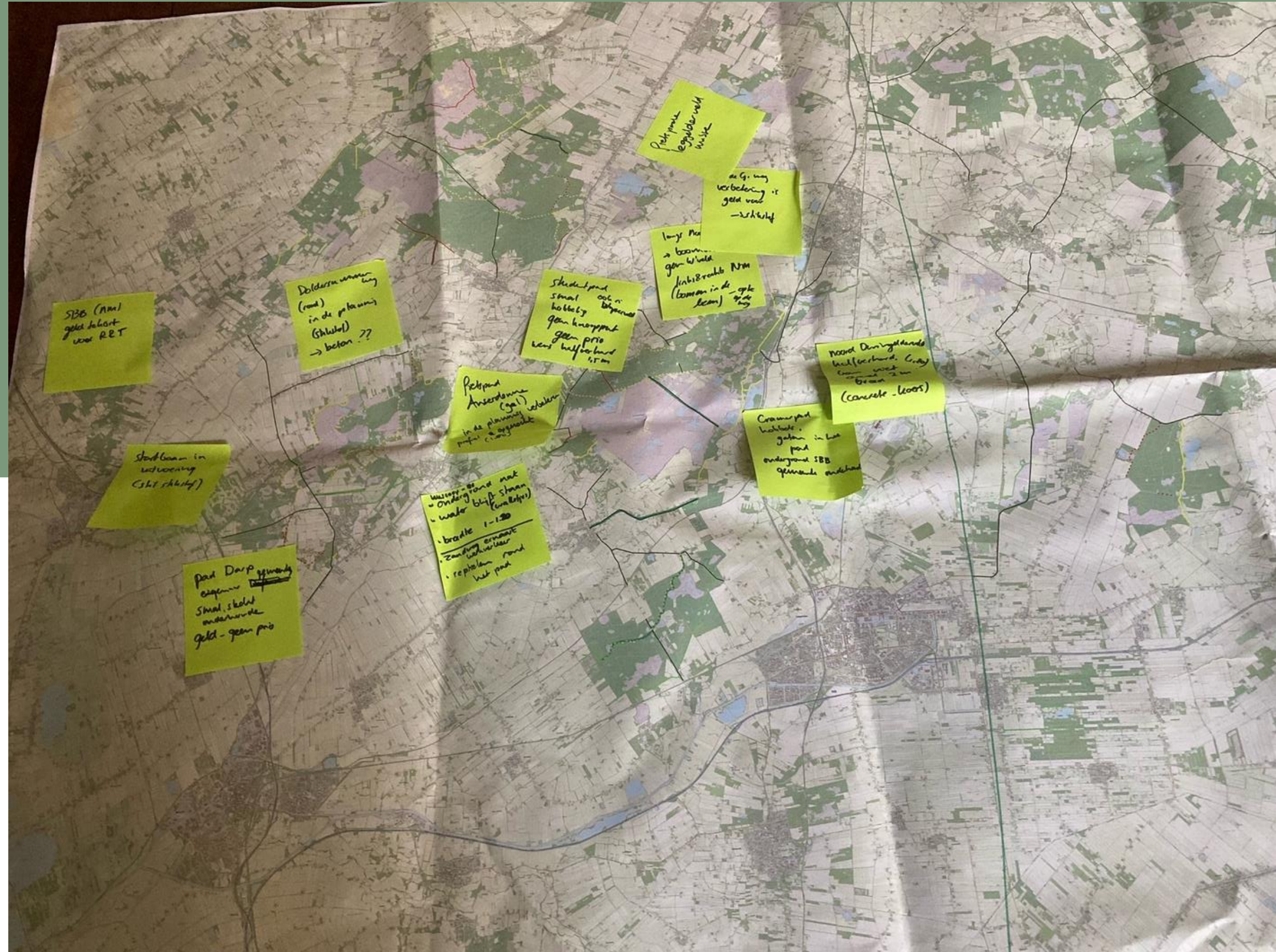
06

Waar gaan we de komende vijf jaar voor?

- Welke verbeterpunten richting 2 meter kunnen aangepakt worden?
- Welke knelpunten krijgen prioriteit als je keuze moet maken
- Wat zijn mogelijke oplossingen

Noteer de knelpunten

Resultaten Werksessies

01

Ontbrekende fietspaden in natuurgebieden en buitengebieden

Wijziging in staat van onderhoud fietspaden

- Tracé Grolloo - Amen (betonnen fietspad Amerweg)
- Tracé Gieten - Eext (asfalt fietspad Schelbospad)
- Tracé Buinen - Drouwen
- Fietspaden Leggelderveld
- Fietspaden Doldersummerveld

-
- Tracé Ballooërveld (verzamelplaats schaapskooi - Taarlo) **ROOD** maken
 - Tracé Ballooërveld (verzamelplaats schaapskooi - Anderen) **GEEL** maken
 - Tracé Emmen - Klazienaveen **GEEL** maken
 - Tracé Ruinen - Eursinge **DONKERGROEN** maken
 - Tracé Boswachterij Ruinen **DONKERGROEN** maken
 - Doldersummerweg **ROOD** maken

02

Opwaarderen mogelijk
naar 2 meter breed en
verhard

Opwaarderen mogelijk
naar 2 meter breed maar
niet verhard

Opwaarderen mogelijk
naar verhard maar niet
2 meter breed

- Tracé Gieten - Eexterzandvoort (Nieuwedijk)
 - Tracé Buinen - Exloo (Lofar)
 - Tracé Bezoekerscentrum Holtingerveld - Kolonieweg (Startbaan)
 - Tracé Diever - Hoogersmilde (Oude Groningerweg)
 - Tracé Doldersumerveld langs de Drift (haaks op Huenerweg richting westen)
-

- Tracé Doldersum - Diever (Doldersummerweg), reptielen

-
- Anserdennen, max 150 cm
 - Noordscheveld, noordkant in het bos, max. 180 cm

03

Waar is twee meter breed en verhard niet mogelijk en wat zijn de knelpunten?

(= opbrengst werksessie; lijst is niet volledig)

Fietspaden langs zandwegen (cultuurhistorisch)

Smalle paden, half verhard. Passeren en inhalen is lastig en gevaarlijk

- Ballooërveld
- Strubben-Kniphorstbosch (+ aardkundigmonument RCE)
- Noordlaarderbos
- Zeegstersteeg tussen Zeegse – Schipborg
- Landgoed Mensing

Fietspaden in bosgebieden, onvoldoende ruimte voor verbreding, bomen, paaltjes

langs fietspad (natuur/N2000)

- Noordster
- Noordscheveld (noordkant) (+ heideterrein aardkundigmonument RCE)
- Vijftig Bunder
- Oosterbos (Emmen - Klazinaveen)

Fietspaden in natte (heide)gebieden, veel reptielen (natuur/N2000)

- Dwingelderveld (noordkant)
- Dwingelderveld (radiotheloscop)
- Doldersummerweg (Wapserveld)
- Flochteloërveen

Smalle fietspaden (slechte kwaliteit, slecht onderhouden, niet druk)

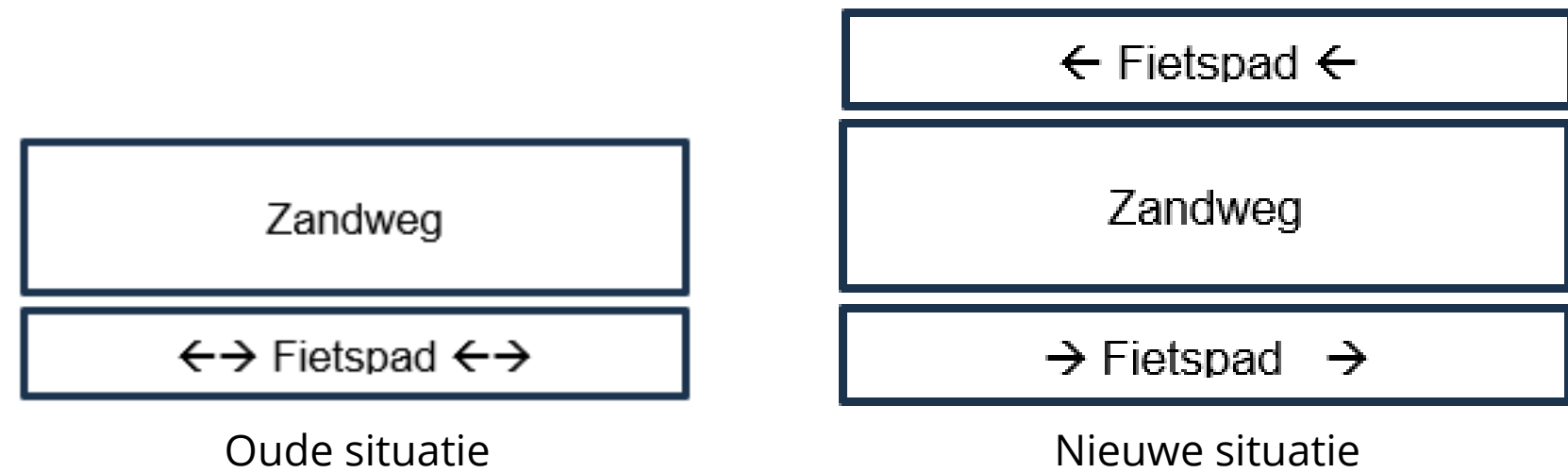
- Studentenweg (DFW)
- Pad Darp
- Weg langs het hunebed (Zuidlaarderweg)

04

Wat zijn mogelijke oplossingen voor de knelpunten?

Fietspaden langs zandwegen (cultuurhistorisch)

- Nieuw fietspad aanleggen aan andere kant van zandweg. Hierdoor ontstaat aan beide zijdes van het zandpad een eenrichtingsverkeer fietspad

- Ballooërveld
- Strubben-Kniphorstbosch
- Noordlaarderbos
- Zeegstersteeg
- Landgoed Mensing

04

Wat zijn mogelijke oplossingen voor de knelpunten?

Fietspaden in bosgebieden, onvoldoende ruimte voor verbreding, bomen en paaltjes langs fietspad (natuur/N2000)

- Boomwortels verwijderen
- Bomen kappen
- Wortelscherm plaatsen
- Paaltje verwijderen
- Gemotoriseerd verkeer omleiden / verbieden, zodat fietsers op straat kunnen fietsen

- Noordster
- Noordscheveld (noordkant)
- Vijftig Bunder
- Oosterbos (Emmen - Klazienaveen)

04

Wat zijn mogelijke oplossingen voor de knelpunten?

- Dwingelderveld (noordkant)
- Dwingelderveld (radiotheloscop)
- Doldersummerweg (Wapserveld)
- Flochteloërveen

Fietspaden in natte (heide)gebieden, veel reptielen

- Fietspad op palen / vlonder
- Betere afwatering / fietspad bol maken
- Berm verlagen
- Reptielensluis maken

04

Wat zijn mogelijke oplossingen voor de knelpunten?

Smalle fietspaden (slechte kwaliteit, slecht onderhouden, niet druk)

- Fietspad niet herstellen
- Fietspad gaat uiteindelijk op in de natuur
- Herstel geen prioriteit
- Bord fietspad verwijderen
- Indien in fietsknooppuntennetwerk, netwerk omleggen

- Studentenweg (DFW)
- Pad Darp
- Weg langs het hunebed (Zuidlaarderweg)

Wat is nog meer besproken aan de regiotafels?

Hoe nu verder?

Door de digitale kaart is het mogelijk onderhoud te prioriteren.

Zorg dat onderhoud op orde is. Ook daar waar 2 meter breed en verhard niet mogelijk is.

Goede discussies, maar we zijn nog niet klaar!

- Digitale kaart verder aanvullen / compleet maken en delen met aanwezigen
- Vervolg brede verkenning staat van onderhoud afronden (stelvraag 2)
- Volledig overzicht maken waar 2 meter breed en verhard niet mogelijk is + knelpunten in kaart brengen (stelvraag 3)
- Stelvragen 4 (deels), 5 en 6 niet besproken/behandeld
- Vervolgssessie organiseren voor stelvragen 4, 5 en 6:
 - Verder uitwerken knelpunten en oplossingen
 - Welke knelpunten krijgen prioriteit als je keuzes moet maken
 - Was is nodig om dit mogelijk te maken + benodigde financiering
- Maatwerk oplossingen voor toolbox maken

Bedankt voor je aanwezigheid en bijdrage

WORDT VERVOLGD!

Einde